



*Prezemanje
bibliografskih zapisov
iz mreže COBISS.net*



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for
Library Information Systems and
Current Research Information Systems
Regionalni center za knjižnične
informatijske sisteme in informatijske
sisteme o raziskovalni dejavnosti

IZUM

© IZUM, 2021

IZUM, COBISS, COMARC, COBIB, COLIB, CONOR, SICRIS, E-CRIS so zaščitene znamke v lasti javnega zavoda IZUM.

KAZALO VSEBINE

1	Osnovne informacije.....	1
2	Splošno o prevzemanju zapisov iz mreže COBISS.net.....	1
	Osnovna izhodišča za prevzemanje	1
	Zapisi v mreži COBISS.net.....	2
	Iskalnik COBISS.Net v segmentu COBISS3/Katalogizacija	2
	Jezik in pisava katalogizacije	3
	Transliteracija oz. transkripcija.....	3
3	Zapis po prevzemu – posebnosti po posameznih poljih, podpoljih	3
	Koda za modificirani zapis (100g).....	3
	Koda za transliteracijo (100i).....	4
	Blok za opombe (3XX)	4
	Vsebinska analiza (blok 6XX)	4
	Podatki o odgovornosti (blok 7XX).....	4

1 Osnovne informacije

Mreža COBISS.net¹ povezuje nacionalne knjižnične informacijske sisteme COBISS iz različnih držav in njihove informacijske sisteme o raziskovalni dejavnosti. COBISS.SI, COBISS.SR, COBISS.CG, COBISS.BH, COBISS.MK, COBISS.BG, COBISS.RS in COBISS.AL so oznake za avtonomne knjižnične informacijske sisteme, vzpostavljene v Sloveniji, Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini, Makedoniji, Bolgariji, Republiki Srbski in Albaniji.

Programska oprema COBISS omogoča prevzemanje bibliografskih zapisov iz drugih vzajemnih bibliografskih baz podatkov v mreži COBISS.net.

Postopek prevzemanja bibliografskih zapisov iz mreže COBISS.net je opisan v priročniku *COBISS3/Katalogizacija* (pogl. 8.2.2). Katalogizacijska pravila so opisana v pravilniku *PPIAK*², v standardih ISBD³, v priročnikih *PREKAT*⁴ in *ZNAČKA*⁵ ter na spletni strani *Komisije za katalogizacijo*⁶. Navodila za vnos podatkov v format so opisana v priročniku *COMARC/B Format*, navodila za delo v programski opremi v priročniku *COBISS3/Katalogizacija*, v pomoč pa je tudi gradivo z *Nadaljevalnega tečaja*⁷.

2 Splošno o prevzemanju zapisov iz mreže COBISS.net

Osnovna izhodišča za prevzemanje

Vsa dovoljenja⁸ za vzajemno katalogizacijo vključujejo tudi pooblastilo za prevzemanje zapisov iz mreže COBISS.net. V segmentu COBISS3/Katalogizacija je mogoče prevzemati bibliografske zapise za vse vrste gradiva, odvisno je le od dovoljenja, ki ga imamo: npr. za prevzemanje zapisov za neknjižno gradivo potrebujemo dovoljenje C – pooblastila za vzajemno katalogizacijo neknjižnega gradiva.

Prevzemanje zapisov iz mreže COBISS.net ni obvezno. Ali bomo zapis prevzeli ali pa bomo kreirali nov zapis, je odvisno od popolnosti zapisa v mreži COBISS.net. Če presodimo, da bi za

¹ COBISS.net. Dostopno na <https://www.cobiss.net/si/> (pridobljeno 16. 3. 2020).

² Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Deo 1, Zagreb, Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1986 in Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Deo 2, Zagreb, Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1983.

³ Splošni mednarodni standardni bibliografski opis (ISBD(G)) in posamezni mednarodni standardni bibliografski opisi (ISBD(M), ISBD(NBM) itd.).

⁴ PREKAT, Ljubljana, NUK, 2005. Dostopno tudi na <http://home.izum.si/izum/e-prirocniki/prekat.pdf> (pridobljeno 16. 3. 2020).

⁵ ZNAČKA, Ljubljana, NUK, 2001. Dostopno tudi na <http://home.izum.si/izum/e-prirocniki/znacka.pdf> (pridobljeno 16. 3. 2020).

⁶ Komisija za katalogizacijo. Dostopno na <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/komisija-za-katalogizacijo> (pridobljeno 16. 3. 2020).

⁷ Uporaba programske opreme COBISS3/Katalogizacija – nadaljevalni tečaj, Maribor, IZUM. Dostopno tudi na http://home.izum.si/IZUM/program_izobrazevanja/Prosojnice/T54.pdf (pridobljeno 16. 3. 2020).

⁸ Gl. priročnik COBISS3/Katalogizacija, pogl. 2.5.

popravljanje oz. dopolnjevanje zapisa porabili preveč časa, zapisa ne prevzamemo, temveč kreiramo novega. Obstoječi zapis v mreži COBISS.net pa nam je lahko v pomoč, tako da ga prenesemo v odložišče zapisov in iz njega kopiramo podatke ter jih prenašamo v nov zapis v urejevalniku.

Če v mreži COBISS.net obstaja več zapisov za isto gradivo, izberemo za nas najustreznejši zapis.

Zapis iz mreže COBISS.net lahko v vsakega od podsistemov prevzamemo samo enkrat. Če želimo ponovno prevzeti zapis, ki je že v naši lokalni bazi, program preveri ID zapisa in nas opozori, da to ni možno. Prav tako ne moremo prevzeti zapisa, ki je označen za brisanje (v podpolju 001a je koda "d" – *izbrisan zapis*).

V sistemsko polje prevzetega zapisa se vpiše datum prevzema zapisa iz mreže COBISS.net in ime osebe, ki je zapis prevzela. Pri imenu osebe, ki je zapis kreirala, se doda oznaka vzajemne baze COBIB, iz katere je bil zapis prevzet. Zapis dobi verzijo 1 in obdrži identifikacijsko številko iz sistema COBISS, iz katerega je bil prevzet: npr. *25. 12. 2008 UBBIT::JOLANDA1-COBIBMK Updated: 26. 11. 2015 IZUM::ANDREJA Copied: 0 COBISS.Net: 24.11.2015 IZUM::ANDREJA*⁹.

Zapisi v mreži COBISS.net

Bibliografski zapisi v mreži COBISS.net so v formatu COMARC/B. Pri prevzemanju zapisa iz COBISS.net ostane maska vnosa enaka, kot jo je imel izvorni zapis, določeni podatki pa se programsko uskladijo s pravili, ki veljajo v sistemu, v katerega smo zapis prevzeli. Nekateri izrazi, ki se v zapisih pogosto pojavljajo (npr. splošna oznaka gradiva), se prevedejo, nekateri podatki lokalnega pomena pa se brišejo (npr. šifra raziskovalca).

Preden zapis shranimo, podatke preverimo in jih po potrebi popravimo oz. dopolnimo v skladu s pravili, ki veljajo pri katalogizaciji v našem sistemu.

Iskalnik COBISS.Net v segmentu COBISS3/Katalogizacija

Do iskalnika COBISS.Net dostopamo preko razreda **Bibliografski zapis**¹⁰ in ga odpremo z metodo **Iskanje / COBISS.Net**. V njem lahko iščemo po vseh vzajemnih bazah podatkov v mreži COBISS.net hkrati, lahko pa iz spustnega seznama izberemo eno od vzajemnih bibliografskih baz podatkov (npr. *COBIB.BH*). Iskanja ne moremo dodatno omejiti, ker polje "Skeniranje" ni na voljo. V odložišču zapisov imajo zapisi, ki smo jih poiskali z iskalnikom COBISS.Net, v nazivu zavihka dodano pojasnilo "(Net)".

⁹ Pri prevzemu zapisa iz mreže COBISS.net v lokalno bazo podatkov se indeksira datum prevzema zapisa. Zapis, prevzete iz določene vzajemne baze podatkov v mreži COBISS.net, iščemo v naši lokalni ali vzajemni bazi podatkov z iskalno predpono CR=, ki ji sledi zvezdica in ime vzajemne baze podatkov, iz katere smo zapis prevzeli (npr. *CR=*COBIBBH AND DM=20200207*).

¹⁰ Gl. pogl. 4 v priložniku COBISS3/Katalogizacija.

Jezik in pisava katalogizacije

V mreži COBISS.net se pri katalogizaciji uporabljajo različni jeziki. Pri prevzemanju zapisov se nekatere fraze samodejno prevedejo v slovenščino, preostali podatki pa ostanejo zapisani v jeziku sistema COBISS, iz katerega prevzemamo zapis. Te podatke je treba v skladu z veljavnimi katalogizacijskimi pravili zapisati v jeziku katalogizacije. Paziti je treba predvsem na opombe v bloku 3XX.

Programska oprema COBISS3 omogoča vnos v latinici in cirilici. V sistemih COBISS, ki uporabljajo cirilico, se v bibliografskih in normativnih zapisih uporabljata obe pisavi, tj. cirilica in latinica, v vseh drugih sistemih COBISS pa podatke zapisujemo v latinici. V sistemih COBISS, ki uporabljajo samo latinico, se pri prevzemanju zapisov cirilica v urejevalniku avtomatsko pretvori v latinico.

Transliteracija oz. transkripcija

Če so bibliografski viri napisani v ciriličnih pisavah, se v sistemu COBISS.SI za transliteracijo uporabljajo transliteracijske tabele po *PPIAK/I*¹¹ (objavljene tudi v dodatku Č v priročniku *PREKAT*¹²).

3 Zapis po prevzemu – posebnosti po posameznih poljih, podpoljih

Za vnos podatkov o bibliografskih virih, napisanih v nelatiničnih pisavah, gl. priročnik *COMARC/B Format*¹³ in spletno stran *Komisije za katalogizacijo*¹⁴.

Koda za modificirani zapis (100g)

Podpolje 100g izpolnjujemo samo v primerih, ko nabor znakov, ki je v sistemu na voljo, ne zadostuje za prepis podatkov z enote. Vnesemo kodo "1" – *modificiran zapis*, kadar posebne pisave (npr. grško pisavo) ali posebne matematične formule transliteriramo oz. transkribiramo. Kodo "0" – *nemodificiran zapis* pa vnesemo, kadar naslovne strani ne moremo transkribirati, ker vsebuje simbole ali slike, ki jih ne bi našli v nobenem naboru znakov.

Če prevzemamo zapis za publikacijo v cirilici oz. če smo podatke ali del podatkov s publikacije v zapisu transliterirali oz. transkribirali, v podpolju 100g ohranimo kodo "1" – *modificiran zapis* oz. jo dodamo.

¹¹ V sistemu COBISS.SI *ne* uporabljamo tabele **Nabor znakov COBISS – cirilica** v dodatku C.3 priročnika COBISS3/Katalogizacija.

¹² PREKAT, Ljubljana, NUK, 2001. Dostopno tudi na <http://home.izum.si/izum/e-prirocniki/prekat.pdf> (pridobljeno 16. 3. 2020).

¹³ Priročnik COMARC/B Format za bibliografske podatke, podpolja 100g, 100i in 100l.

¹⁴ Komisija za katalogizacijo. Vprašanja in odgovori. Kodirani podatki – blok 1XX. Dostopno na <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/komisija-za-katalogizacijo/pogosta-vprasanja/10> (pridobljeno 16. 3. 2020).

Koda za transliteracijo (100i)

Koda v podpolju 100i označuje vrsto uporabljene transliteracije. V sistemu COBISS.SI za transliteracijo cirilice v latinico uporabljamo kodo "b" – *druge transliteracije*, ki se uporablja za transliteracijo po PPIAK.

Če prevzemamo zapis za publikacijo, napisano v cirilici, oz. če smo podatke ali del podatkov s publikacije v zapisu transliterirali oz. transkribirali, v podpolju 100i vnesemo kodo "b" – *druge transliteracije*, morebitno kodo "b1" – *transliteracija COBISS za cirilico* pa brišemo.¹⁵

Če prevzemamo zapis za publikacijo v latinici oz. če (del) podatkov s publikacije v zapisu nismo transliterirali oz. transkribirali, podpolja 100i ne izpolnjujemo oz. ga v prevzetem zapisu izbrišemo.

Blok za opombe (3XX)

Po prevzemu zapisa se podatki za opombe v bloku 3XX ohranijo v jeziku sistema COBISS, iz katerega smo zapis prevzeli (npr. *tiraž, registar* ipd.). Ker opombe pišemo v jeziku katalogizacije (razen v primeru citatov), jih moramo po prevzemu zapisa prevesti in pri tem upoštevati veljavna pravila ter uporabiti standardne uvodne fraze in okrajšave. Prav tako moramo dodati vse manjkajoče predpisane opombe, npr. *Cir.* kot opombo o nelatiničnih pisavah v polju 300.

Vsebinska analiza (blok 6XX)

Pri prevzemanju zapisov v mreži COBISS.net se prenesejo tudi predmetne oznake. Glede na potrebe knjižnice presodimo, ali naj te predmetne oznake brišemo ali jih ohranimo. Če v poljih za predmetne oznake ni bilo kode za sistem predmetnih oznak, se doda ustrezna koda glede na to, iz katerega sistema COBISS prevzemamo zapis, npr. *BG – Nespecificiran geslovnik COBISS.BG*.

Ustrezno popravimo oz. dopolnimo tudi podatke v polju 675 – *Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK)*.

Podatki o odgovornosti (blok 7XX)

Značnice za osebna imena v poljih 70X povezujemo preko baze podatkov CONOR.SI z ustreznimi normativnimi zapisi.

Tudi značnice za imena korporacij v poljih 71X povezujemo preko baze podatkov CONOR.SI ali pa jih vnašamo ročno. Najprej v bazi podatkov CONOR.SI preverimo, ali obstaja ustrezen normativni zapis. Če ni ustreznega normativnega zapisa:

- kreiramo nov normativni zapis in ga povežemo s prevzetim bibliografskim zapisom, kadar imamo pooblastilo za kreiranje in urejanje polnih normativnih zapisov za korporacije (CAT_NEWCB) oz.

¹⁵ Kodo "b1" – *transliteracija COBISS za cirilico* so, ko še ni bil možen vnos podatkov v cirilici, uporabljale knjižnice, ki so želele prikaz zapisov v cirilici.

- ročno vnesemo značnico za ime korporacije v prevzeti bibliografski zapis, kadar nimamo pooblastila za kreiranje in urejanje polnih normativnih zapisov.

Če v bazi podatkov CONOR.SI najdemo ustrezen normativni zapis, ga povežemo s prevzetim bibliografskim zapisom. Če v tem normativnem zapisu manjkajo oblike imena za korporacijo, manjkajoče dopolnimo, tako da:

- v izbrani normativni zapis dodamo variantne točke dostope za manjkajoče oblike imena korporacije, kadar imamo pooblastilo za kreiranje in urejanje polnih normativnih zapisov za korporacije (CAT_NEWCB) oz.
- v prevzeti bibliografski zapis v polje 916 – *Ime korporacije – nepovezana oblika* vpišemo manjkajoče oblike imena korporacije, kadar nimamo pooblastila za kreiranje in urejanje polnih normativnih zapisov.